

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2024/2352

z dnia 11 kwietnia 2024 r.

zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego za rok budżetowy 2022

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego (Agencja) za rok budżetowy 2022,
- uwzględniając art. 100 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0121/2024),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z zestawieniem dochodów i wydatków ⁽¹⁾ ostateczny budżet Agencji na rok budżetowy 2022 wyniósł 70 032 491,77, co oznacza wzrost o 22,58 % w porównaniu z rokiem 2021; mając na uwadze, że faktyczne dochody Agencji wyniosły 1,2 mld EUR, co stanowi różnicę w stosunku do wspomnianego budżetu i wynikało z działań operacyjnych finansowanych z dochodów przeznaczonych na określony cel, które są ujęte w zatwierdzonym budżecie jako zapis symboliczny;
- B. mając na uwadze, że Trybunał Obrachunkowy (Trybunał) w sprawozdaniu dotyczącym rocznego sprawozdania finansowego Agencji za rok budżetowy 2022 (sprawozdanie Trybunału) stwierdził, iż uzyskał wystarczającą pewność, że roczne sprawozdanie finansowe Agencji jest wiarygodne oraz że transakcje leżące u jego podstaw są zgodne z prawem i prawidłowe; mając na uwadze, że Trybunał sformułował punkt objaśniający dotyczący wpływu napaści Rosji na Ukrainę w operacjach Agencji;
- C. mając na uwadze, że nie zgłoszono żadnych problemów wymagających działań naprawczych w odniesieniu do systemów kontroli wewnętrznej Agencji w 2022 r. oraz nie są realizowane ani nie oczekują na realizację żadne działania naprawcze, które wynikałyby z audytów i ocen dotyczących lat poprzednich;

Zarządzanie budżetem i finansami

1. zauważa z uznaniem, że wysiłki związane z monitorowaniem budżetu w ciągu roku budżetowego 2022 doprowadziły do osiągnięcia wskaźnika wykonania budżetu w wysokości 100 % w przypadku środków na zobowiązania na bieżący rok, co odpowiada wskaźnikowi z poprzednich dwóch lat; ubolewa jednak, że wskaźnik wykonania środków na płatności w bieżącym roku wyniósł 72,86 %, co oznacza spadek o 1,92 % w porównaniu z rokiem 2021;
2. zauważa, że w 2022 r. Rada Administracyjna Agencji zatwierdziła trzy zmiany budżetu: w pierwszej w styczniu zwiększyła ogólne środki o 1 687 363,77 EUR, w drugiej zatwierdziła realokację ogólnej kwoty 2 659 300 EUR, głównie z budżetu operacyjnego do linii dotyczącej przetwarzania danych, a w trzecim budżecie korygującym zmniejszyła środki na płatności o 4 640 000 EUR do łącznej kwoty 65 392 491,77 EUR;
3. zauważa, że oprócz budżetu podstawowego Agencja nadal zarządzała dużą kwotą budżetu delegowanego (środki przeznaczone na określony cel); w 2022 r. w jego ramach zaciągnięto zobowiązania na łączną kwotę 574,5 mln EUR i dokonano płatności w kwocie 1,26 mld EUR;

Wyniki

4. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Agencja stosuje kluczowe wskaźniki skuteczności działania do oceny wyników realizacji swoich celów, które obejmują m.in. skuteczne administrowanie radą akredytacji bezpieczeństwa, aby wspierać terminowe podejmowanie decyzji, analizę zagrożeń i ryzyka Galileo, zarządzanie budżetem Agencji i sprawozdawczość w tym zakresie, skuteczną realizację wszystkich ustaleń prawnych, zapewnienie zdolności operacyjnej siedziby Agencji oraz wypełnianie ustawowych obowiązków w zakresie audytu i kontroli; zauważa, że większość celów została osiągnięta, zaleca jednak zajęcie się kluczowymi wskaźnikami skuteczności działania, które pozostają niewypełnione lub których realizacja postępuje wolniej niż oczekiwano; zaleca, aby Agencja regularnie dostosowywała kluczowe wskaźniki skuteczności działania w celu optymalizacji wyników;

⁽¹⁾ Dz.U. C 453 z 29.11.2022, s. 56.

5. zauważa, że Agencja ujawniła potencjalne skutki wojny w Ukrainie, w tym wstrzymanie wykorzystania rosyjskich rakiet nośnych Sojuz dla satelitów Galileo ze względu na jednostronne wycofanie rosyjskiego zespołu rakiet nośnych Sojuz; zauważa, że Agencja nie przewiduje żadnego bezpośredniego i natychmiastowego wpływu na swoje wyniki finansowe, ale uznaje, że konieczne są intensywne prace, by zminimalizować opóźnienia w wynoszeniu na orbitę nowych satelitów, co z kolei mogłoby prowadzić do opóźnień w uznawaniu wydatków i rozliczaniu należności wypłaconych w formie zaliczek; zauważa z zaniepokojeniem, że na tym etapie nie można wiarygodnie oszacować tej kwoty;
6. zauważa ponadto, że prace nad stacjami naziemnymi Galileo i europejskiego systemu wspomagania satelitarnego (EGNOS) w Ukrainie zostały wstrzymane z powodu konfliktu, ale nie ma to bezpośredniego wpływu na funkcjonalność systemu EGNOS; podkreśla, że Agencja poczyniła wszelkie możliwe kroki, by jak najlepiej chronić zainstalowany już sprzęt, ale jego dokładny stan nie jest obecnie znany; zauważa, że podmiot przyjmujący powołuje się na działanie siły wyższej oraz że oczekuje się, iż niezwłocznie po jej ustaniu obowiązująca umowa zostanie wznowiona; zwraca się do Agencji o przedstawienie organowi udzielającemu absolutorium sprawozdania na temat stanu zainstalowanego sprzętu, gdy tylko pozwoli na to sytuacja związana z wojną;
7. zauważa, że Agencja wdrożyła środki monitorowania powiązań z instytucjami rosyjskimi i białoruskimi, a zmiany warunków rynkowych wynikające z sankcji nie powinny mieć istotnego wpływu na działalność Agencji;
8. zauważa, że w 2022 r. podjęto szereg ważnych decyzji akredytacyjnych dotyczących EGNOS, a najważniejsze kwestie dotyczące EGNOS to podpisanie kolejnej umowy o świadczenie usług EGNOS oraz nowej umowy o świadczenie usług poszukiwawczo-ratowniczych, umowy o utrzymanie systemu EGNOS v2 oraz wprowadzenie mechanizmu obciążenia użytkowego EGNOS GEO4, w szczególności zidentyfikowano i usunięto awarię wspólnego trybu działania EGNOS; zauważa z uznaniem, że o globalnym wpływie Galileo świadczy ponad 3,5 mld uruchomionych urządzeń na całym świecie; zwraca uwagę, że oddano do użytku dwa nowe satelity Galileo; zauważa z uznaniem, że mimo wyzwań związanych z COVID-19 usługi Galileo, w tym monitorowanie bezpieczeństwa i usługa publiczna o regulowanym dostępie, wykazały doskonałe wyniki;
9. zauważa, że inne osiągnięcia Agencji w 2022 r. obejmują organizację Europejskiego Tygodnia Kosmicznego 2022 w Pradze we współpracy z Komisją i przy wsparciu czeskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, utworzenie w ramach Agencji sieci 1 000 przedsiębiorstw typu start-up i 28 inwestorów oraz pierwszy Dzień Przedsiębiorczości CASSINI, oddanie do użytku dwóch nowych satelitów Galileo oraz publikację pierwszego sprawozdania rynkowego obejmującego obserwację Ziemi i GNSS;
10. podkreśla, że Agencja powinna stać się główną agencją wykonawczą wszystkich komponentów programu kosmicznego Unii, gwarantującą bezpieczne świadczenie usług i akredytację wszystkich komponentów programu kosmicznego Galileo, EGNOS, obserwacji Ziemi, zarządzania ruchem w przestrzeni kosmicznej oraz rządowej telekomunikacji i łączności, oferując solidne usługi, które stale ewoluują zgodnie z potrzebami obecnych i przyszłych użytkowników, również użytkownikom rządowym mającym potrzeby w zakresie odporności, obronności i bezpieczeństwa;
11. wzywa Agencję, aby wykorzystała swoją wartość dodaną do wdrożenia przyszłego unijnego prawa kosmicznego jako podstawy zapewnienia Unii ochrony, bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju w przestrzeni kosmicznej, uwzględniając bezpieczeństwo gospodarcze Unii w działaniach związanych z przestrzenią kosmiczną oraz szybszy rozwój New Space;

Wydajność i zyski

12. zauważa, że Agencja podjęła znaczne wysiłki, aby dalej usprawniać i automatyzować procesy zarządzania zasobami ludzkimi w celu zwiększenia wydajności; zwraca uwagę, że w tym kontekście Agencja nadal wdrażała różne moduły systemu Sysper (np. TIM, FLEX, TELEWORK) i łączyła je z istniejącymi wewnętrznymi aplikacjami pomocniczymi (np. z intranetowym narzędziem rejestracji czasu pracy); zauważa, że dział kadr wprowadził system nadawania zapytaniom pracowników numerów, aby uprościć ich przetwarzanie; zwraca się do Agencji, aby wskazała więcej procedur wewnętrznych, które można by usprawnić za pomocą nowych narzędzi informatycznych;
13. zauważa, że ramowa umowa o partnerstwie finansowym (FFPA) zobowiązuje Agencję do współpracy z Komisją i Europejską Agencją Kosmiczną (ESA), aby wspólnie określić sposoby osiągnięcia celów klimatycznych Unii Europejskiej, oraz do współpracy przy działaniach przyczyniających się do osiągnięcia tych celów; zwraca ponadto uwagę, że zgodnie z art. 30 FFPA do końca 2023 r. Agencja musi wdrożyć system ekozarządzania i audytu (EMAS);
14. zauważa, że w odniesieniu do zielonych zamówień publicznych w 2022 r. poczyniono pewne postępy w identyfikowaniu procedur przetargowych obejmujących „zielone” aspekty i w braniu pod uwagę stosowania kryteriów ekologicznych; zwraca ponadto uwagę, że w 2023 r. Agencja stopniowo opracowywała solidniejsze podejście, aby faktycznie wdrażać zielone zamówienia publiczne na stałe, szkolić swoich pracowników i stopniowo wprowadzać kryteria ekologiczne do zamówień publicznych zgodnie ze swoją polityką ochrony środowiska i trwającą certyfikacją EMAS;

15. docenia zaangażowanie Agencji na rzecz ograniczenia jej wpływu na środowisko, optymalizacji zużycia zasobów i zmniejszenia śladu węglowego, a także pierwszy krok w tym kierunku, którym było przyjęcie i opublikowanie polityki ochrony środowiska 16 grudnia 2022 r.;
16. przypomina, jak ważna jest większa cyfryzacja Agencji dla jej wewnętrznego funkcjonowania i zarządzania, ale także dla przyspieszenia cyfryzacji procedur; podkreśla, że Agencja musi nadal aktywnie działać w tym zakresie, aby uniknąć przepaści cyfrowej między agencjami; zwraca jednak uwagę na konieczność podjęcia wszelkich niezbędnych środków bezpieczeństwa, aby uniknąć ryzyka dla bezpieczeństwa przetwarzanych informacji w internecie; kładzie nacisk na konieczność zwiększenia zabezpieczeń przed atakami cybernetycznymi lub próbami infiltracji, w szczególności ze strony Rosji lub Chin;
17. wzywa Agencję do dalszego identyfikowania i stymulowania synergicznego wykorzystania komponentów unijnego programu kosmicznego i IRIS², między innymi w celu realizacji unijnej strategii kosmicznej na rzecz bezpieczeństwa i obrony, aby zapewnić długoterminowe połączenie wszystkich zadań w jednolity program kosmiczny umożliwiający lepszą synergii między poszczególnymi komponentami;
18. wzywa Agencję do kontynuowania prac nad centrami GOVSATCOM we współpracy z Komisją i oczekuje synergii, które zostaną osiągnięte z systemem IRIS²; podkreśla rolę EUSPA w opracowywaniu, wdrażaniu i eksploatacji IRIS², które zapewniają dostęp do wysoce bezpiecznych, suwerennych i globalnych usług łączności opartych na zaawansowanych technologiach szfrowania;
19. podkreśla rolę Agencji w rozwoju programu Copernicus, w szczególności jeśli chodzi o rządowe wykorzystanie obserwacji Ziemi, biorąc pod uwagę sytuację geopolityczną, i przypomina o potrzebie wykorzystania wiedzy fachowej Agencji w zakresie akredytacji bezpieczeństwa, monitorowania i realizacji umów w tym zakresie, aby wzmocnić zdolność operacyjną Unii do działania na wszystkich etapach zarządzania ryzykiem związanym z katastrofami, zarówno kłeskami żywiołowymi, jak i katastrofami spowodowanymi przez człowieka;

Polityka kadrowa

20. pochwala Agencję za to, że na dzień 31 grudnia 2022 r. zrealizowała w 100 % plan zatrudnienia – przyjęła 231 pracowników na czas określony, a budżet Unii przewidywał tyle samo stanowisk dla tej kategorii pracowników (w porównaniu ze 191 stanowiskami zatwierdzonymi w 2021 r.); zauważa ponadto, że w 2022 r. Agencja zatrudniała również 46 pracowników kontraktowych i 9 oddelegowanych ekspertów krajowych, a łączna liczba pracowników wynosiła 286;
21. z zaniepokojeniem odnotowuje brak równowagi płci wśród kadry kierowniczej wyższego i średniego szczebla Agencji, gdzie 3 na 3 członków to mężczyźni; ubolewa nad brakiem równowagi płci w Radzie Administracyjnej Agencji, gdzie 22 z 28 członków to mężczyźni; ponadto odnotowuje równowagę płci wśród personelu Agencji ogółem: na 232 stanowiska 153 zajmują mężczyźni; na podstawie sprawozdania Agencji z działań podjętych w związku z absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy 2021 (sprawozdanie z działań następczych Agencji) zauważa, że w 2023 r. Agencja przyjęła strategię na rzecz różnorodności i inkluzywności, której towarzyszy plan konkretnych działań na rzecz różnorodności i inkluzywności, w tym perspektywy płci; zauważa, że należy poprawić równowagę płci wśród kadry kierowniczej wyższego i średniego szczebla oraz Rady Administracyjnej Agencji; przypomina o znaczeniu równowagi płci i wzywa Agencję do uwzględnienia tego aspektu podczas przyszłych naborów pracowników i nominacji na stanowiska kadry kierowniczej, zwłaszcza wyższego i średniego szczebla; apeluje do Komisji i państw członkowskich, by podczas mianowania kandydatów na członków Rady Administracyjnej Agencji zwracały uwagę na zapewnienie równowagi płci;
22. zauważa, że Agencja prowadzi politykę ochrony godności osoby i zapobiegania nękanii psychicznemu i molestowaniu seksualnemu, a wraz z innymi agencjami tworzy zespół zadaniowy złożony z zaufanych doradców; oczekuje na ich sprawozdanie i zalecenia; zauważa, że w 2022 r. nie zgłoszono żadnych przypadków molestowania ani nękania, i zachęca Agencję do kontynuowania i rozwijania prac mających zapobiegać tym zjawiskom również w przyszłości;
23. przypomina o uwadze Trybunału z 2021 r. dotyczącej uchybień proceduralnych w dwóch skontrolowanych procedurach rekrutacyjnych, o tym, że Agencja wdrożyła dalsze zmiany w swoich procedurach naboru, zmodyfikowała wzory formularzy i instrukcje przekazywane członkom komisji rekrutacyjnych i przekazuje im więcej wytycznych przy ustalaniu kryteriów ogłoszeń o naborze; zauważa ponadto, że Trybunał uznał te usprawnienia za zadowalające, w związku z czym uwaga zostaje zamknięta;

24. przypomina, że Agencja w dalszym ciągu zmniejsza stopniowo i progresywnie łączną liczbę stanowisk pracowników kontraktowych, aby dostosować się do ogólnych założeń dotyczących zasobów; zauważa, że jednocześnie Agencja nadal koncentruje swoje pozostałe stanowiska pracowników kontraktowych na funkcjach związanych z bezpieczeństwem i działalnością centrum monitorowania bezpieczeństwa systemu Galileo (GSMC); podkreśla, że w związku z tym Agencja nadal dostrzega ryzyko związane z redukcją stanowisk pracowników kontraktowych i że rzeczywiście wymaga to dodatkowego outsourcingu, co powoduje wzrost kosztów i prowadzi do rozwoju kompetencji i know-how poza sektorem publicznym;
25. przypomina na podstawie sprawozdania Trybunału uwagę z 2021 r. dotyczącą ograniczeń nałożonych przez Agencję na pracownika wyższego szczebla, który podjął nową pracę w innym miejscu, ale bez uzasadnienia tych ograniczeń; zauważa ponadto, że uwaga ta została zamknięta, Agencja zmieniła swoje procedury w celu usunięcia stwierdzonego niedociągnięcia, a w 2022 r. nie zaobserwowano żadnych podobnych przypadków;
26. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2022 r. Agencja w pełni wdrożyła moduł zarządzania czasem obejmujący telepracę i elastyczny czas pracy oraz podpisała dodatkową umowę o gwarantowanym poziomie usług dotyczącą modułu sprawozdawczości i analityki w zakresie zasobów ludzkich, który ma zostać wdrożony w 2023 r.; zauważa, że Agencja przyjęła decyzję Komisji w sprawie czasu pracy i pracy hybrydowej C(2022)1778 i ściśle monitoruje wyniki tej decyzji, co ma poprawić dobrostan pracowników w miejscu pracy i ułatwić równowagę między życiem zawodowym a prywatnym;

Zamówienia

27. zwraca uwagę na podstawie sprawozdania Trybunału, że we wrześniu 2021 r. Agencja – bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu – wszczęła procedurę negocjacyjną z krajowym podmiotem publicznym na świadczenie różnych usług w zakresie działań poszukiwawczych i ratowniczych; podkreśla, że oferent świadczył już podobne usługi na rzecz Agencji od 2016 r., a Agencja zamierzała zawrzeć nową umowę ramową wygasającą 31 grudnia 2032 r. o maksymalnym budżecie 120 mln EUR; zauważa, że ostateczną umowę ramową podpisano 1 grudnia 2022 r. i zakładała ona m.in. zaangażowanie kilku podwykonawców. zwraca uwagę, że według Trybunału wystąpiły pewne rozbieżności między wymogami zawartymi w specyfikacjach warunków zamówienia a opinią komitetu oceniającego; zauważa, że na przykład wymóg zadeklarowania braku konfliktu interesów w przypadku wykonawców na etapie oceny został zniesiony albo był niewłaściwie analizowany; innym przykładem jest fakt, że w otrzymanej ofercie jako rok referencyjny do ustalenia cen posłużył rok 2022, a nie 2021 przewidziany w specyfikacjach technicznych; odnotowuje uwagi Agencji, zgodnie z którymi rozbieżności te uzasadniał status głównego wykonawcy, który jest krajowym podmiotem publicznym, oraz kontrole, które on przeprowadził, oraz zauważa, że w odniesieniu do roku referencyjnego do ustalenia ceny w ofercie Agencja zaakceptowała odstąpienie ze względu na czas trwania procedury, która doprowadziła do zawarcia umowy pod koniec 2022 r.;
28. podkreśla, że przepisy dotyczące zamówień publicznych mają umożliwić instytucjom zamawiającym zakup koniecznych towarów i usług po najlepszej cenie, a jednocześnie zapewnić uczciwą konkurencję między oferentami i poszanowanie zasad przejrzystości, proporcjonalności, równego traktowania i niedyskryminacji; wzywa Agencję do dalszej poprawy procedur udzielania zamówień, tak aby zapewnić pełną zgodność z obowiązującymi przepisami i zagwarantować, że będą wybierane oferty o najlepszym stosunku wartości do ceny;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

29. zauważa, że w 2020 r. Agencja przeprowadziła kompleksową ocenę wdrożenia swojej strategii zwalczania nadużyć finansowych, a w konsekwencji w 2022 r. opublikowała nową strategię zwalczania nadużyć finansowych, którą przyjęła Rada Administracyjna Agencji; zauważa, że Agencja zaczyna ją teraz wdrażać za pomocą istotnych i szeroko zakrojonych środków, które mają wpływ głównie na pracowników; z zadowoleniem odnotowuje, że deklaracje interesów oraz życiorysy członków Rady Administracyjnej i kierownictwa wyższego szczebla są publikowane na stronie internetowej Agencji;
30. zauważa, że w 2022 r. w Agencji zgłoszono jedną sprawę zasygnalizowania nieprawidłowości; doprowadziła ona do kilku dochodzeń, z których część była nadal w toku w 2023 r.; wzywa Agencję, by poinformowała organ udzielający absolutorium o poczynionych postępach w tej sprawie; na podstawie sprawozdania uzupełniającego Agencji z 2021 r. zauważa, że w odniesieniu do sprawy zasygnalizowania nieprawidłowości z 2021 r. Agencja współpracowała zgodnie z wymogami z OLAF-em i przekazała wszystkie dostępne informacje, jakich zażądano; zauważa, że w 2022 r. nie przeprowadzono żadnego dochodzenia w sprawie konfliktu interesów ani nie zakończono żadnego postępowania;
31. zauważa, że jest prowadzony wewnętrzny rejestr spotkań kadry kierowniczej wyższego szczebla z przedstawicielami branży, ale nie publikuje się go na stronie internetowej Agencji; podkreśla znaczenie przejrzystości i wzywa Agencję do niezwłocznego opublikowania informacji o tych spotkaniach;
32. podkreśla potrzebę dalszych prac nad przejrzystością, niezgodnościami, konfliktami interesów, nielegalnym lobbinkiem i efektem „drzwi obrotowych”;

33. przypomina, że aby obywatele poznali prace Agencji, należy zwiększyć widoczność jej działań w mediach, internecie i mediach społecznościowych;

Inne uwagi

34. pochwała Agencję za dalszą aktywność na największych platformach społecznościowych, za otwarcie kont na świadomych polityki prywatności unijnych kanałach mediów społecznościowych Mastodon i Peertube, za opublikowanie 107 relacji informacyjnych na swojej stronie internetowej i 13 komunikatów prasowych (większość we wszystkich językach urzędowych UE), aby dotrzeć do wszystkich państw członkowskich; zauważa ponadto, że Agencja zorganizowała wydarzenia takie jak Europejski Tydzień Kosmiczny (3 tys. gości na miejscu i online), imprezy EUSPA Open Days i CASSINI Hackathons, sesje informacyjne o programie „Horyzont Europa” oraz liczne seminaria internetowe poświęcone możliwościom w zakresie zamówień publicznych;
35. w odniesieniu do innych uwag towarzyszących decyzji w sprawie absolutorium, które mają charakter przekrojowy, odsyła do swojej rezolucji z dnia 11 kwietnia 2024 r. ⁽²⁾ w sprawie wyników, zarządzania finansami i kontroli agencji.

⁽²⁾ Teksty przyjęte w tym dniu, P9_TA(2024)0280.